

בְּיָמָיו הָיָה בְּרִיךְ יִתְאַבְרָהִם וַיהוָה בֵּרַךְ אֶת־אֲבָרָהָם בְּכָל:

רשי

(א) בך את אברהם בכל. כל עולה בגימט' בן ומאחר שהיה לו בן היה לריך להשיאו אשה:

תורה תמימה

וה' ברך וגו'. התורה משמרתו לאדם מכל רע בנערותו ונותנת לו אחרית ותקוה טובה בזקנתו, שנאמר ואברהם זקן וה' ברך את אברהם בכל^(א) [קדושין כ"ב א']. בכל. דרש רב עזירא. כל אדם שיש בו גסות הרוח וחזר בו נאסף בזמנו כאברהם אבינו, שנאמר (איוב כ"ד) והומכו בכל יקפצון^(ב), כאברהם יצחק ויעקב דכתיב בהו בכל מכל כל^(ג) [סוטה ה' א'].

בכל. תניא, ר' מאיר אומר, בכל — שלא היתה לו בת, ר' יהודה אומר שהיתה לו בת, אחרים אומרים שהי' בכל שמה, ר' אליעזר הבודעי אומר, אצטננינות היתה לו לאברהם אבינו שכל סלכי מזרח ומערב משכימין לפתחו^(ד), ר' שמעון בן יוחאי אומר, אבן טובה היתה תלויה בצוארו של אברהם וכל חולה שהיה רואה אותה טיד נתרפא^(ה) [ב"ב ס"ז ב'].

בכל. תניא, וה' ברך את אברהם בכל — שלא כרד עשו בחייו, דבר אחר בכל, שעשה ישמעאל תשובה בחייו^(ו) [שם שם].
בכל. ת"ר, אברהם אבינו הטעינו הקב"ה טעין עולם הבא, ולא שלט בו יצה"ר ומלאך המות ורמה ותולעה, דכתיב וה' ברך את אברהם בכל^(ז) [שם י"ז א'].

וריש לקיש בסוגיא כאן, דר"י ס"ל דכשנולדה נקבה רביה באה לעולם [מפני שממחרת לילד], ור"ל ס"ל מריבה באה לעולם [עיין הבאור לפנינו לעיל בפ' בראשית ו' א'], וס"ל לר"מ כאן כר"ל ור' יהודה כר' יוחנן. ויש להאריך בענין דרשא זו בדברי אנדה, אכן כבר כתבו בזה הרבה מפרשים, וגם אין מתכלית חבורנו להאריך באנדה.

גם י"ל בדעתו דר"מ דאזל לשיטתו שתיקן לברך בכל יום שלא עשני אשה, כמבואר במנחות מ"ג ב', וזה י"ל מפני שערך הגסים הי' קיל בעיניו, מפני קלות דעתו, כמבואר בע"ז י"ח ב' שבת מחמת כסופא מפני ברוריא אשתו יע"ש, וגם מפני שנכשל ע"י אשה אחת כמבואר בתולדותיו בטה"ד. ומה שמך להגירסא האמתית במנחות שם ר' מאיר ולא ר' יהודה, כמו שהעיר במס"ש.

האצטננינות הוא החכמה והידיעה בנחמה ונחמה הכוכבים וכמבואר לפנינו לעיל בפ' לך בפ' ויולא אורח החוה. (ח) וכתבו החוס' אע"פ שאמרו בב"מ פ"ז א' עד יעקב לא היו חולשה — היינו חולי של מיתה. (ט) עיין מענין דרשא זו לקמן ס"פ זו בפ' ויקצרו אותו יצחק וישמעאל ובר"פ תולדות בפסוק ויבא עשו מן השדה. (י) כלומר לא חקר שום טובה וגם נאצות עוב"ב, ומבואר דגם לא שלט בו יצה"ר, דאם שלט הי' מתגבר עליו והי' נאטער על אשר לא יכול למלאות מה שמסיתו, והי' בזה חקר טובה, וגם מלאך המות לא שלט בו קודם מיתה כיון דגורס יסורי מיתה, אלא מת מיתה נסיקה שהיא קלה ונוחה. והעדר השליטה של רמה ותולעה אף דהוא

זליסך יש אדם שגא בימים ועדיין לא נראו בו כימני זקנה.

ולפי"ז היו הכונה כאן, שאע"פ שקודם אברהם ג"כ הי' זקנה, אך לא היתה ניכרת בסימניה, ורק אברהם מפני שחפץ שיבדילו אותו זכיכר פנים מילחך ציקש מהקב"ה שתהיה הזקנה ניכרת בו, וזהו שאמר ואברהם זקן בא צימים, שהי' אללו שני מיני זקנה, היינו שגא צימים וגם היתה הזקנה ניכרת בו. (ג) וכ"ה אומר (תהלים ל"ב) עוד יטבון בעיני, וכסמך על הדרשא דלעיל דאברהם אבינו הי' זקן ויושב בשיבה ומרבין תורה בצינים, יע"ש, וע"פ לפנינו לעיל בפ' לך בפסוק ואברהם כבד מאד במקנה וגו' מה ששייך לדרשא זו. (ד) מקודם לזה אמר, כל אדם שיש בו גסות הרוח לסוף מתמעט [מחשיבותו] שנאמר (איוב כ"ד) רומז מעט, כיון שרומז — מתמעט, ועל זה מוסיף כאן ואם חזר בו נאסף בזמנו כאברהם אבינו שנאמר והומכו בכל, כלומר, שאם חזר ונעשה עניו שממך את עצמו יקפצון מן העולם, ימותו מות ישרים כמותן שכתוב בהן כל. ויתכן דדריש יקפצון כמו יקפצון בחלוק פ"א צי"ל מפני שמואל שתיהן מן השפתים וכמו בקע — פקע, הפקר — הכקר, ופעל קבץ הוא נרדף עם פעל אסף וקצר כמו לא תאסף ולא תקבץ (יחזקאל כ"ט, ה), מנרים תקבצם מן תקצרים (הושע ס, ו) והוא מלבון וענין מיתה וקבורה. (ז) באברהם כתיב כאן בכל, וביצחק כתיב (פ' וישלח) וכי תולדות) ואוכל מכל, וביעקב כתיב (פ' וישלח) וכי יש לי כל. (י) יתכן לומר דפליגי בפליגתה ר' יוחנן